

דף

כריתות י"ח ע"ב

על הדרף

רפט

בחייו היה מעשה איסור, א"כ ה"נ אמנם האיסור נהפך לאיסור רק כשהושלם, אבל על אותה שעה מן הראוי שיוה"כ יכפר כיון שהוא תוך יוה"כ. וצ"ל דכיון שזה מכאן ולהבא פועל על הלמפרע, הרי זה חלוק מזריקת חץ הנ"ל והבן.

עוד כתב הבית יצחק (ביו"ד סי' פ"ח ס"ק ז') ליישב להאי קושיא להך צד באחרונים (והוא ברעק"א מהדו"ק תשו' קנ"ד, ובח"ג תשו' ע"ו נקט כן בפשיטות, וכן בנוב"ת או"ח נ"ג, וחת"ס חלק ו' ס"ה) שאיסור חצי שיעור שהוא משום דחזי לאיצטרופי זוהי סיבת האיסור, ואם אוכל חצי זית בסוף היום של יוה"כ אינו עובר כלל (ובאב"מ תשו' י"ד נסתפק בזה), דלפי"ז ל"ש דיוה"כ יכפר על ח"ש, דהרי אם נימא שמכפר, נמצא שאי"ז חזי לאיצטרופי, ותו אין צריך כפרה, ואין בכח יוה"כ לכפר על דבר שכאשר יכפר ימצא שאי"צ כפרה, וסיים הבית יצחק שהוא דבר חריף.

★ ★

וכשדברתי ע"ז עם מו"ר הגר"א גניחובסקי שליט"א אמר, שבגוף דברי הבית יצחק והקוב"ש יש לעיין מסברא, דכיון שנהפך למפרע לאיסור צריך שהיוה"כ יכפר ע"ז. נוגם מה שנקטתי שלדברי המנח"ח אם נשתטה או מת לאחר שזרק החץ עבר איסור, אמר לי מו"ר שלדידיה נראה יותר, שכיון שבזמן התוצאה אין למי לייחס את האיסור אינו חייב, וסיים שצריך עוד לעיין בדבר. והוסיף שהוא נפ"מ בקרע שיראין בשעת ההדבקה ואח"כ מת שיתחייב לשלם (ולדידי הקטן הוא חידוש גדול)].

★ ★

שוב העירני הג"ר אברהם משה באקאן שליט"א דהבית יצחק (באו"ח סי' צ"ו ס"ק א' וכן ביו"ד סי' צ' ס"ק ט' ובאה"ע קל"ב ס"ק י"א) וכן בקבא דקשייתא (קושי' ט') הקשו כקושיא הנ"ל אף לשיטת הרמב"ם (פ"א מה' תשובה ה"ב) דשעיר המשתלח מכפר על עבירות קלות שאין בהם כרת אפי' בלא תשובה, דלפי"ז אמאי כשאוכל ככותבת בכדי אכילת פרס ביוה"כ חייב, הרי השעיר כבר כיפר על תחילת השיעור, שזה רק עבירה קלה.

ומיישבים הבית יצחק והקבא דקשייתא על הדרך הנ"ל, דהיות והחזי לאיצטרופי זה סיבת האיסור, ואם יכפר היוה"כ על מקצת השיעור, נמצא שלא היה ראוי לצירוף ואי"צ כפרה, ממילא אין זה מכפר ומצטרף להחיוב,

וכן פסקינן, וא"כ אפי' ידע ודאי נמי מצטרף, ויה"כ ודאי לא הוי עדיף מדיעת ודאי כמובן, וצע"ג ע"כ.

★ ★

בגמ': ואיבעית אימא כי מכפר יוה"כ ע"ל כו"ל שיעורא. על פלגא דשיעורא לא מכפר.

המל"מ (בסוף פ"ג מהל' שגגות) כתב שהוא דבר פלא בעיניו, ולא דמי למש"כ הרמב"ם (בפ"ח מאבות הטומאה סוף הי"א) שאכל פחות מכשיעור וטבל ועלה ואכל מעט כו' דאין הטבילה מועלת לח"ש, דהתם כלל לא התחילה טומאתו, משא"כ כאן שכבר עבר בעבירת חצי שיעור למה לא יכפר עליו יום הכיפורים ע"כ.

★ ★

וכתב הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל בספרו לקח טוב (כלל ט' אות ב') לבאר הענין: ולענד"נ פשוט דגמירי להו לחכמים, דענין הצירוף הוא שנחשב הח"ש הראשון לנאכל או לנהנה יחד - עם האחרון, וא"כ נמצא שכל העבירה נעשית אחרי יוה"כ, וע"כ א"א ליוה"כ שיכפר וז"פ. וא"כ יש לדון גם משם דה"ה לענין צירוף כא"פ הוי הצירוף באחרונה כמו במעילה (וכבר העירותי מזה בקונטרס ע' פנים לתורה אות י', ומה שכתבתי שם דזהו רק בהקדש מגזה"כ אבל לא בשאר איסורין עש"ה, הנה זהו רק דרך פלפול, אבל בפשיטות נראה דכל עניני צירוף חצאי שיעורין שוין, וכמו שבמעילה הצירוף הוא באחרונה כן הוא ג"כ בצירוף כא"פ דעלמא וז"פ) ע"כ.

★ ★

וכתב בספר משברי ים (גלגל החוזר סי' נא): והבית יצחק (יו"ד ח"א סי' פז) וכן הקובץ שיעורים (בפסחים אות ק"ח בהגה"ה) וכן העמק ברכה (בדיני יוה"כ) כתבו לתרץ דבאמת עבירת חצי שיעור מתכפרת, אמנם כשמשלים השיעור, הרי נהפך למפרע הכל לאיסור שלם, וזה לא נתכפר כיון שחלק זה הרי נגרר לאיסור מחמת פעולה שעשה אחר יוה"כ שהשלים השיעור, ועל זה אין בכח יוה"כ לכפר.

ודבריהם חידוש, דמסברא היה נראה דכמו שפשוט דהזורק חץ על בהמה להרגה בשבת (דבזה לכו"ע חייב רק כשפוגע בה החץ בשבת), דפשיטא שאם מת או נשתטה קודם שנעשה דנענש, שהרי הוברר למפרע שמה שעשה